

Zondag 30

Vraag 80: *Welk onderscheid is er tussen het avondmaal des Heeren en de paapse mis?*

Antwoord: Het avondmaal des Heeren verzekert ons dat wij volledige vergeving van al onze zonden hebben door het enige offer van Jezus Christus, dat Hij Zelf eenmaal aan het kruis volbracht heeft, en dat wij door de Heilige Geest worden ingelijfd in Christus, Die nu naar Zijn menselijke natuur niet op de aarde, maar in de hemel is, aan de rechterhand van God, Zijn Vader, en daar door ons aanbeden wil worden. Maar in de mis wordt gesteld dat de levenden en de doden alleen dán door het lijden van Christus vergeving van zonden hebben, als Christus nog dagelijks voor hen door de mispriesters geofferd wordt, en dat Christus lichamelijk onder de gestalte van brood en wijn aanwezig is en daarom ook daarin aanbeden moet worden. Daarom is de mis in wezen niet anders dan een verloochening van het enige offer en het lijden van Jezus Christus en een vervloekte afgoderij.

Kernpunten bij de preek

Eerst een stukje achtergrond: zulke heftige woorden zijn wij van de catechismus niet gewend. In de eerste uitgave van de catechismus ontbrak vraag/antwoord 80. Maar toen de Rooms-katholieke kerk op het concilie van Trente (1562) de protestantse opvatting van het avondmaal 'vervloekt' noemde, werd de catechismus met een reactie aangevuld. Overigens heeft de katholieke kerk deze uitspraak van Trente nog nooit herroepen!

Het woordje 'paaps' is trouwens geen scheldwoord, maar afgeleid van *papa* (zoals de paus genoemd wordt). We kunnen dus ook vertalen: 'de pauselijke mis'.

Bijna nergens is in de tijd van de Reformatie zoveel verdeeldheid over geweest als over wat het avondmaal betekent. Ook onder de reformatoren was (en bleef) grote verdeeldheid. Deze verschillen worden in de catechismus niet benoemd.

- Onder verschillen in de *praktische vormgeving* liggen meestal ook verschillen qua *overtuiging* en *opvatting* van wat het avondmaal eigenlijk is. Is het eigenlijk wel eerlijk om te zeggen 'maar we bedoelen allemaal hetzelfde'? Doen we onszelf en de ander dan wel recht? En hoe doorslaggevend is het Woord van God?
- In de rooms-katholieke kerk is in de Middeleeuwen de opvatting ontstaan dan brood en wijn door de woorden van de priester letterlijk lichaam en bloed van Christus worden *transsubstantiatie*). Daarmee krijgt het avondmaal (de eucharistie) een nog veel groter gewicht (overschatting): je kunt letterlijk de genade eten en drinken. Maar ook: durf je dat nog? Er mag niet gemorst worden! In de 16^e eeuw kregen de gelovigen bij het avondmaal in de katholieke kerk alleen maar het brood – de wijn werd alleen door de priesters gedronken. Deze mis werd elke week herhaald met de gedachte dat er elke week opnieuw voor onze zonden (die we elke week weer doen) geofferd moet worden. Er ontstaat onzekerheid en steeds meer mensen nemen geen deel meer aan de mis. Ook wordt het brood meer aanbeden dan Christus Zelf.
- Het Avondmaal is Bijbels gezien een gedachtenismaal. We denken terug aan een beslissend feit in het verleden: Jezus' dood aan het kruis. Inmiddels is de Heere Jezus in de hemel als onze Hogepriester. Hij kan dus niet opnieuw geofferd worden, want dan halen we Hem weer naar beneden. Ook is Zijn offer eenmalig en toereikend. 'Het is volbracht!' De Heilige Geest versterkt door het gedenken ons geloof in de reddende en volmaakte genade van Christus. Zijn bloed reinigt ons van alle zonden (1 Joh.1:7). Het geloof richt zich op Hem, en ontvangt zekerheid uit Hem. 'Wij hebben vergeving van al onze zonden'!

- Het lijkt erop dat de lezers van de Hebreeënbrief, en de middeleeuwse kerk, toch wat meer zekerheid zochten dan alleen in Jezus. Dan moet er dus wat bij, iets van ons. Dat leidt ons van Christus af, dat doet tekort aan de volmaaktheid van Zijn offer, en het maakt ons alleen maar onzekerder!
- Waar het ten diepste om gaat, is of we Christus tekort kunnen doen, zowel in ons aangaan aan het avondmaal als in het afblijven ervan.

Om verder over na te denken

1. Ben je na vanavond anders tegen antwoord 80 aan gaan kijken? Wat leerde je over je eigen visie op het avondmaal en de manier waarop je met het avondmaal omgaat?
2. Hoe ga jij om met verschillen tussen kerken en visies (zoals op het avondmaal)? Wanneer heeft een visie bestaansrecht en wanneer niet? Is het Bijbels om, zoals de catechismus dat doet met de roomse mis, een visie af te keuren? Doen we dat teveel of juist te weinig?
3. Wat geloof jij van de Heere Jezus en Zijn werk? Hoe denk je vanuit dat licht over (deelnemen aan) het avondmaal?

Ik vind het fijn als je wat van je antwoorden en gedachten wilt delen. Reageer gerust naar ajmensink@hervormdelburg.nl of 06-12266947.